

Het is tijd
Il est temps
It's time

be liberal be.brussels

EEN LIBERAAL VERHAAL OVER EEN OPEN STAD

Ontwerptekst versie 2 mei 2018

Hoofdstuk 1: BXL is een stad van aankomst
door Khadija Zamouri

Hoofdstuk 2 : Een tolerant en veilig BXL
door Lionel Bajart

Hoofdstuk 3: Tevreden belastingbetalers in BXL
door Stefan Cornelis

Hoofdstuk 4: Onze taal, het Nederlands, in BXL
door René Coppens

Hoofdstuk 5: Mobiliteit in BXL en daarbuiten
door Carla Dejonghe

Hoofdstuk 6: Cultuur als creative grid voor BXL
door Sven Gatz

Hoofdstuk 7: BXL doen blinken
door Els Ampe

Hoofdstuk 8: BXL onderwijzen
door Guy Vanhengel

Het is tijd
Il est temps
It's time

be liberal be.brussels

EEN LIBERAAL VERHAAL OVER EEN OPEN STAD

Brussel bashen of Brussel bouwen; that's the question!

Al twintig jaar schrijft Open Vld aan haar liberale stadsvisie op Brussel. We werken die sinds 1999 stap voor stap uit vanuit de Brusselse regering en het Brussels parlement. We verdedigen ze in de gemeentebesturen waarin we vertegenwoordigd zijn. We dragen ze uitdrukkelijk en met succes uit in Vlaanderen en België, en zelfs in Europa.

De afgelopen jaren werd BXL in de pers en de Vlaamse publieke opinie al te vaak eenzijdig afgeschilderd als een bestuurloze stad, al dan niet vanuit een verborgen communautaire agenda. Dit is niet onze kijk op Brussel! Als bestuurspartij zijn we hoegenaamd niet blind, maar wél blauw. Niet blind, omdat we de grootstedelijke problemen nooit onder de mat hebben geveegd. Wel blauw, omdat we een langetermijnvisie hebben en vanuit onze liberale reflex de problemen en uitdagingen één voor één aanpakken.

Open Vld heeft Brussel geherfinancierd en hertekend. We kijken zelfs verder. We zoeken naar nieuwe, constructieve samenwerkingsverbanden met de bredere Brusselse/Brabantse Metropolitane Regio. Open Vld wil haar stedelijk project stapsgewijs blijven realiseren, los van steriele polarisatie, ideologische patstellingen en communautair opbod.

Brussel is geen hefboom om het land te splitsen, maar wel een absolute meerwaarde voor Vlaanderen, Wallonië, en België.

We vertellen dit vanuit onze beleving van Brussel, een kleine meertalige wereldstad die razendsnel groeit. Tegenover een achtergrond van dagdagelijkse zure analyses en verborgen communautaire agenda's, benaderen wij Brussel met een optimistische kijk en steken de handen uit de mouwen. Gewoon doen, want 'Optimism is a moral duty'. Brussel leeft immers en kijkt complexloos vooruit.

De liberale reflex voor vrijheid en welvaart

Wanneer we het in ons verhaal over Brussel hebben over integratie, burgerschap, onderwijs, mobiliteit, taal, netheid, fiscaliteit en cultuur, dan hebben we het steeds over hoe wij Brussel zien als een open hoofdstad. Een stad die welvaart genereert voor haar inwoners en haar gebruikers. Een stad die zorgt voor jobs, die ondernemerschap ondersteunt, creativiteit aanmoedigt en vooral kansen biedt: dit is onze liberale economische reflex !

We hebben er voor gekozen om onze economische reflex doorheen de verschillende hoofdstukken extra te belichten. Het is en blijft één van onze grote leidraden. Open Vld heeft de afgelopen jaren ingezet op investeringen om Brussel blijvend aantrekkelijk te maken voor de klassieke grote werkgevers. Mobiliteit in en naar de stad is daarvoor belangrijk. Gelijktijdig hebben onze inspanningen van Brussel de kampioen van de Start Ups gemaakt. Eén op de drie start ups in België vandaag is Brussels. We sloten een fiscaal pact met de gemeenten om 'pestbelastingen' op ondernemers af te schaffen. En uiteraard ligt de focus op het stimuleren van het privéinitiatief !

De online economie; de nieuwe deel- en platformeconomie zet bestaande zekerheden voor ondernemers onder druk. Open Vld wil de handelswijken en stedelijke handelsfunctie steunen om deze nieuwe uitdagingen aan te gaan. Brussel zet onder liberale impuls ook sterk in op de culturele en vrije tijdsbesteding in de stad. Entertainment, cultuur en evenementen zorgen rechtstreeks en onrechtstreeks voor enorm veel jobs en welvaart in Brussel. Onze liberale focus en de beleidsaandacht die we besteedden aan universiteiten en universitaire ziekenhuizen, heeft het gewest ook doen uitgroeien tot koploper onder andere op het vlak van health-economie.

Brussel was en is de motor van de regionale en nationale economie. Brusselaars creëren jobs en welvaart in Brussel, maar ook in haar brede omgeving. Niet de overheid, maar ondernemers en de vele werknemers zorgen voor die welvaart. Al jarenlang is Brussel, op Londen en Luxemburg na, de regio die het meeste welvaart genereert in Europa. Met 10,5 % van de Belgische bevolking creëert Brussel (zonder haar rand) ruim 17,7% van de Belgische rijkdom.

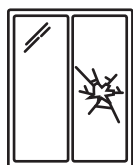
In deze tekst:

duiden we met het groei-icoontje onze liberale economische reflex aan;

geven we met het gerepareerde raam-icoon aan wat wij als Open Vld vanuit het beleid hebben gedaan;

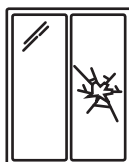
wijzen we met het gebroken-raam-icoon op de problemen die de stad kent/kende;

Met het nieuwe raam geven we, vanuit onze kennis van het terrein, onze plannen voor de toekomst mee.

1. BXL is een stad van aankomst

door Khadija Zamouri

Brussel is onze hoofdstad waar Vlamingen en Walen sinds de XIXe eeuw hun geluk komen proeven. Het is vandaag een stad van 1.2 miljoen inwoners, in een brede metropolitane regio van meer dan 2 miljoen inwoners. 1 op 3 Brusselaars spreekt thuis noch Frans, noch Nederlands. 2 op 3 hebben roots buiten België. Brussel is goed voor 750.000 jobs. Dagelijks komen 340.000 pendelaars uit de rand en de rest van het land naar Brussel om te werken. Een kwart miljoen van hen zijn Vlamingen.

Brussel is ook de economische en culturele motor van de Metropolitane regio, het kloppend hart van het land, een stad van aankomst die doet wat het moet doen: kansen bieden aan haar inwoners, nieuw en oud, door-groeikansen bieden. Kortom, Brussel is een emancipatiemachine voor de regio en het land. Maar dat is ze niet altijd geweest.

Eind jaren '90 kampte onze hoofdstad met een torenhoge werkloosheid en werd haar non-beleid verweten.

Van bijstandsverlening naar opleiding en activering

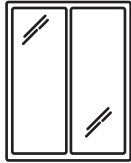
De deelname van Open Vld aan het gewestelijk beleid heeft de klemtoon verlegd van bijstand aan werklozen naar opleiding en activering. Onder impuls van Ukkelaars Jean-Luc Vanraes en Stefan Cornelis werd gehamerd op doorstroming van werkzoekenden door Actiris (de Brusselse gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling) naar opleidingen van de VDAB (de Vlaamse dienst voor arbeidsbemiddeling) en Bruxelles Formation (de Franstalige tegenhanger). Vandaag is de samenwerking optimaal en vanzelfsprekend. Deze verschillende diensten huizen samen in hetzelfde gebouw in Brussel. We hebben ook de samenwerking tussen Actiris en de RVA (de federale dienst voor werklozen) uit de taboesfeer gehaald om controle op beschikbaarheid op de arbeidsmarkt mogelijk te maken. We hebben de arbeidsmobiliteit naar Vlaanderen aangezwengeld. We hebben de samenwerking met de interimsector en de opkomende diensteneconomie gefaciliteerd. We hebben voor de moeilijkste doelgroepen ingezet op extra middelen voor ervaringscontracten allerhande: Gesco (gesubsidieerde contractuelen), Artikel 60-contracten van het OCMW, DSP-contracten (doorstromingsprojecten), jongerenstages, ...

Sinds november 2014 daalt de werkloosheid in Brussel. Volgens de recentste cijfers van Actiris tekende het Brussels Hoofdstedelijk Gewest eind februari 2018 zijn 40ste opeenvolgende daling van de werkloosheid. In vergelijking met februari 2014 is het aantal werkzoekenden met 19.501 personen gedaald. Dat komt neer op een daling van 17,5% in 4 jaar en dat ondanks de blijvende instroom van werkzoekenden zonder job uit Vlaanderen, Wallonië en de wereld.

De nieuwe werkende Brusselaars die we via opleiding en activering aan de slag helpen, verhuizen vaak nadien naar de rand — 39.124 in het jaar 2016 alleen al — worden pendelaars, en zwingelen zo de werkgelegenheidsstatistieken van Vlaanderen en Wallonië aan.

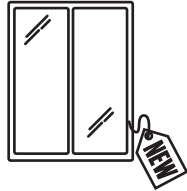
Inburgeraars = nieuwe burgers

In dezelfde periode hebben Nederlandstalige liberalen als Sven Gatz en Khadija Zamouri het inburgeringsbeleid in Brussel op de kaart gezet. De afgelopen twee decennia is door de grootschalige regularisatiecampagnes en de opeenvolgende internationale vluchtelingencrisissen de instroom aan nieuwkomers in onze steden voelbaar. Minstens 1 op 4 nieuwkomers installeert zich na procedure in Brussel.

Een stad van aankomst moet ook hier doen wat ze hoort te doen: van nieuwkomers burgers maken, hen bijscholen en op weg helpen naar een job of ondernemerschap. We herinneren ons nog dat 20 jaar geleden veel Brusselse Franstalige politici inburgering een raar Vlaams concept vonden, voor Brussel een taboe zelfs. Open Vld heeft via eigen voorstellen, en via samenwerking, mee de mentaliteitsswitch teweeggebracht. Vandaag is er een volwaardig Brussels inburgeringsbeleid; een samenwerking tussen de gemeenschappen (Vlaamse en Franse), de gemeenten en OCMW's en het brede netwerk aan organisaties die het cursusaanbod voorzien. Zowel BON (Brussels Onthaalbureau Nieuwkomers) als de BAPA's (Bureau d'Accueil pour Primo-Arrivants) zijn de hoeksteen geworden van een eigen Brussels inburgeringsbeleid.

Maar Brussel is ook de aankomststad voor studenten. Met 86.600 studenten is Brussel de grootste studentenstad van ons land. Aan Nederlandstalige kent iedereen BRIK die de studenten ontvangt, doorverwijst en betreft bij het leven in Brussel. Daarnaast creëren we, mede dankzij de onvermoeibare inspanning van onze liberale fractie in het Brussels Parlement, een optimaal huisvestingsklimaat voor studenten. De kazernes in Generaal Jacqueslaan worden omgebouwd tot studentenkoten. Hiermee beantwoorden we aan de prangende nood aan kwaliteitsvolle studentenkoten in onze hoofdstad.

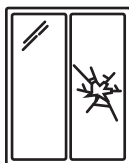

De komende jaren willen we die liberale accenten nog versterken en de stad nog meer als springplank aanbieden. Het is voor ons belangrijk dat (jonge) Brusselaars niet eerst jaren moeten stilzitten op cursusbanken en in wachtkamers van administraties; Onder ons motto 'niet je afkomst, maar je toekomst telt' willen we:

- A. dat nieuwkomers sneller een vergunning krijgen om te mogen werken — ook tijdens hun procedure — of ze nu erkend worden of niet, om zo hun drive naar een beter leven niet te breken;
- B. in samenwerking met beide gemeenschappen erkenning van diploma's en bijscholing versnellen voor nieuwkomers;
- C. samen met beide gemeenschappen het alternerend leren en werken sterker (o.a. de leercontracten) promoten voor de lokale jeugd
- D. taallessen én alfabetiseringslessen zoveel mogelijk flexibel op de werkvloer aanbieden, om de activering te versnellen;
- E. ook de doorstroming naar jobs in de nieuwe deeleconomie promoten als springplank naar duurzame jobs. Deze jobs zijn geen bedreiging, maar mits een wettelijk kader zijn ze, net als de jobs in de diensteneconomie, een opportuniteit voor deze doelgroepen.
- F. het Nederlands promoten als springplank voor sociale promotie en werk.

2. Een tolerant en veilig BXL

door Lionel Bajart

Steden, Brussel in het bijzonder, gingen in de jaren '90 ten onder aan een negatieve perceptie: ze werden voorgesteld als oorden van kille menselijke relaties, anonimiteit en vereenzaming, onveiligheid, geestelijke en ruimtelijke ontworteling. Het waren plaatsen waar je even halt hield, maar geen gezin stichtte en kinderen opvoedde. Terwijl veel politici nog steeds met ongemak naar de stad kijken, vond de stad zichzelf opnieuw uit: er is nu vooral sprake van de triomf van de steden, hippe en creatieve stedelingen als bron van welvaart, lokale burgemeesters als de nieuwe wereldleiders die niet vastzitten in ideologie, maar met concrete problemen bezig zijn, ... Steden blijken niet langer kil, maar warm en tolerant. De stedelijke identiteit en burgerschap en participatie in de stad zijn een pak laagdrempeliger dan nationale identiteit. Een stad neemt nieuwe inwoners sneller op.

Open Vld gelooft dat [stadslucht vrij maakt](#).

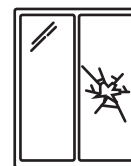
Het succes van open steden berust wel op duidelijke afspraken, sociale samenhang en respect. In 2008 vatte Open Vld-Brussel die afspraken samen onder de term: stadsethiek.

"Dit betekent voor ons: maximum tolerantie voor diversiteit. Geen discriminatie dus op basis van nationaliteit of afkomst, ook niet op basis van taal. Geen discriminatie van holebi's in de stad. Nultolerantie op deze punten. Maar ook zero-tolerantie op vlak van geweld staat voor ons voorop. Het recht op een veilige stad is immers een basisrecht. Daarnaast zijn de erkenning van de scheiding tussen kerk en staat én de erkenning van gelijkheid tussen man en vrouw essentieel. Wij vragen ook drie keer respect: voor 'eigendom', voor 'de publieke ruimte' (netheid en veiligheid straten, parken, openbaar vervoer) en voor 'openbare instellingen' en 'overheden' (scholen en leraars, politie, ambtenaren, ...)".

Naar aanleiding van de ophefmakende reportage Femmes de la Rue over seksistisch gedrag op straat, terugkerende klachten over gay bashing, de aanhoudende ergernis over vandalisme en onveiligheid, diende Open Vld in 2013 in het Brussels Parlement een resolutie in om deze regels en afspraken formeel aan te nemen en ze via het onderwijs en het verenigingsleven uit te dragen. In het Vlaams Parlement trok Lionel Bajart hiervoor de kar in de commissie Grensoverschrijdend Gedrag.

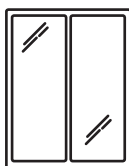
Handhaving en afdwinging van de normen

Gedeelde afspraken zijn essentieel, maar ze volstaan niet om criminaliteit en onveiligheid aan te pakken. De burger moet erop kunnen vertrouwen dat de liberale rechtstaat deze normen ook handhaaft en afdwingt.

[Stadslucht maakt vrij](#), OK, maar criminaliteit ondermijnt de stedelijke ambities. Elke daad van agressie laat een trauma na bij de slachtoffers en hun omgeving. Inwoners en klanten van onze handelskernen en bedrijven vluchten of mijden de stad als gevolg van criminaliteit. Het kost Brussel jobs en fiscale inkomsten en het levert zeer veel menselijke schade op.

De aanhoudende pleidooien voor meer blauw op straat en kritiek op Brusselse veiligheid geven de valse indruk dat de Brusselse politie haar werk niet deed en niet doet. Nochtans werden al heel wat bakens in het veiligheidsbeleid verzet. Tot 1999 was er nog geen sprake van zes politiezones, maar voerde elk van de 19 gemeenten zijn eigen veiligheidsbeleid. De eerste politiehervorming (1998) voerde zes grote politiezones in. Met de zesde staatshervorming (2011) slaagden

we er als liberalen in om de coördinatie van het gewestelijk veiligheidsbeleid te centraliseren bij de minister-president. Er is vandaag één aangestuurd Brussels veiligheidsbeleid over de zes zones heen met eigen doelstellingen en éénheid van bevel in crisissituaties.

De politiehervormingen in België en Brussel lonen: de statistieken geven een forse daling van de criminaliteit aan in heel het land, én in het bijzonder in Brussel (-10% in 2016 tegen -7,5 en -6,7 in respectievelijk Vlaanderen en Wallonië).

Wij blijven voorstanders van een verdergaande centrale aansturing van het veiligheidsbeleid binnen het Gewest; één politiezone voor het Gewest en zelfs de bredere regio. Daarbij houden we twee principes voor ogen:

- dit mag niet ten koste gaan van de nabijheid van politie bij de burger, want het is net door nauw contact dat er dagelijks gewerkt kan worden aan de veiligheid in al onze wijken. Die nabijheid moet net versterkt worden. Wijkagenten zijn vandaag niet altijd zichtbaar genoeg en worden niet effectief genoeg ingezet. Terwijl zij net het eerste en belangrijkste aanspreekpunt moeten zijn. De onderbezetting van de politie en de niet-ingevulde vacatures moeten zo snel mogelijk aangepakt worden, waarbij sterker ingezet moet worden op lokale rekrutering.
- daarnaast moet afgestapt worden van een te communautair denkbeeld over het veiligheidsbeleid: de coördinatie mag niet stoppen aan de gewestgrenzen maar moet een veiligheidsbeleid aansturen binnen de Brussels Metropolitan Region.

Maar even belangrijk om het goede politiewerk in steden als Brussel te ondersteunen, is dat justitie snel en efficiënt volgt. Justitie moet het gevoel van straffeloosheid bestrijden: snelrecht moet sneller. Waar het nu gaat over een termijn van twee maanden, willen wij een termijn van 7 dagen.

Er moet een einde komen aan de onderfinanciering van justitie, om de dossierachterstand weg te werken. Daarnaast is het absoluut noodzakelijk dat het vervolgingsbeleid zich ook richt op wat soms beschouwd wordt als 'kleine' criminaliteit. De sfeer van straffeloosheid die hierdoor is ontstaan, ondergraaft de vrijheid van elke burger en het vertrouwen in de rechtstaat. Hufterig gedrag in het verkeer, sluikestorten en vandalisme, hoe klein ook, moeten snel en streng aangepakt worden.

Het jeugdrecht, dat terecht uitgaat van het beschermen van minderjarigen, mag bestraffing niet in de weg staan. Ook minderjarige daders moeten gestraft worden en door bij die bestraffing in te zetten op gemeenschapsgerichte/vormende straffen en herstel van slachtoffers kunnen we hiermee actief het gevoel van straffeloosheid tegengaan: taakstraffen in de wijk zelf, zodat de burgers/handelaars uit de buurt zien dat de daders gestraft worden en dat zij daar iets aan hebben; 'herstel van slachtoffers' onder de vorm van een bemiddelingsmoment, waarbij de daders geconfronteerd met wat hun daden bij het slachtoffer hebben veroorzaakt.

We pleiten voor een evaluatie van het (mobiele) cameratoezicht binnen Brussel. Camera's kunnen een onderdeel uitmaken van de handhaving van de publieke orde, maar als liberalen pleiten we ervoor dat dit moet voldoen aan 1) proportionaliteit, 2) tijdelijkheid en 3) strenge controle. Wanneer dit toezicht niet (meer) effectief is, moeten camera's ook worden weggehaald. Het inzetten van 'bodycams' bij de politie kan een antwoord bieden aan agressie tegen agenten, maar het kan ook burgers beter beschermen. Ook hier zetten we voorop dat er een duidelijke en strenge controle is van (het maken van) beelden en effectiviteit.

Fundamenten leggen tegen sociale achterstelling

Stadslucht maakt vrij, OK, maar ook sociale achterstelling ondermijnt de open stedelijke ambities. De rellen in een aantal Brusselse wijken midden jaren '90 waren de aanleiding voor wijkcontracten. Deze contracten moesten wijk per wijk de sociale cohesie te herstellen, de sociale achterstelling, de uitsluiting en de vereenzaming tegengaan.

Het Gewest voerde een plan uit om de gemeenschappen te helpen bij de renovatie en bouw van scholen (Nederlandstalige en Franstalige scholen). Vanuit de Vlaamse Gemeenschapscommissie VGC hebben we 15 jaar lang ingezet op de bouw en renovatie van moderne scholen, omdat moderne en propere scholen gemotiveerde leerkrachten en leerlingen voortbrengen. Om Victor Hugo te citeren: "wie een school opent, sluit een gevangenis".

Dit is beleid onder de radar, ver weg van de harde slogans. De komende jaren willen we als onderwijspartij bij uitstek, blijven inzetten op onderwijs in Brussel (zie hoofdstuk 8). Als liberalen willen we de wijkcontracten evalueren. Zij bieden nieuwe liberale opportuniteiten voor een open stad.

De wijkcontracten zijn een opportuniteit voor burgerparticipatie op lokaal niveau. Noem het straatdemocratie: we nemen de participatie uit de handen van professioneel gesubsidieerde organisaties en leggen ze bij de bewoners, lokale handelaars, bedrijven en ondernemers uit de buurt, bij de lokale sport-, cultuur- en sociale verenigingen, kortom, bij de echte stakeholders van de wijk.

Lokale stakeholders zijn partners om de eerste signalen van verloedering, verkeersproblemen en -overtredingen, kleine criminaliteit, vandalisme, drugshandel, zwerfvuil aan te geven en lokale besturen en de politie te dwingen in te grijpen en de minste schade onmiddellijk te herstellen. Zwerfvuil dat blijft liggen mag bijvoorbeeld geen vrijbrief zijn voor meer.

Open Vld vraagt nog steeds dat stadswachten degelijk worden gerekruteerd, een echte opleiding krijgen en een duidelijke taakomschrijving. Hun kerntaak hoort erin te bestaan op pleinen, straten en parken het aanspreekpunt te zijn voor netheid van en respect voor de publieke ruimte.

De wijkcontracten zijn ook een opportuniteit om het economisch weefsel in moeilijke wijken te herstellen en door begeleiding en controle de zwarte en grijze economie uit de illegaliteit te halen. Er schuilt in onze wijken een enorm ondernemerspotentieel dat we de formele economie moeten binnenloodsen.

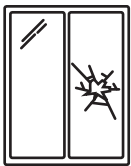
De wijkcontracten zijn tenslotte een opportuniteit om privépartners, bedrijven, handelaars, te betrekken bij de inrichting en het onderhoud van de publieke ruimte: de parken en pleinen. Brussel is gebouwd rond een Grote MARKT. De publieke ruimte is vandaag teveel een monopolie van de overheid. De publieke ruimte teruggeven aan de stakeholders is essentieel voor een open stad. Hierdoor kunnen sociale cohesie en participatie openbloeien, van het centrum tot in alle wijken.

3. Tevreden belastingbetalers in BXL

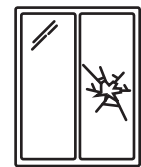
door Stefan Cornelis

De stadsvlucht van de jaren '90 leek de genadeslag toe te brengen aan het eigen fiscaal draagvlak van onze steden. In 1997 daalde het gemiddeld Brussels belastbaar inkomen voor het eerst onder het nationaal gemiddelde. 'Stadsvlucht maakt vrij' leek plaats te maken voor 'Stadsvlucht maakt vrij', waarbij de belastingbetalende middeninkomens richting stadsrand vertrokken. Het migratiesaldo tussen rand en stad was in de jaren 90 positief in de leeftijdscategorie 20 tot 25 jaar maar daalde vanaf 25 jaar fors en was extreem negatief tussen 30 en 35 jaar en tussen 0 en 5 jaar. De stad trok en trekt nieuwe hippe bewoners aan, maar die vertrekken te vaak wanneer ze een appartement of huis willen kopen, een gezin stichten met kinderen of belastingen beginnen te betalen na hun eerste loonsverhoging. Elke verhuiscwagen die we de afgelopen decennia de stad zagen uitrijden, nam niet enkel meubels mee, maar ook een stuk Brussels budget, een stuk van het fiscaal draagvlak van de stad. De hippe nieuwe stedelingen die de stad schving geven, blijven niet.

Paradoxaal genoeg stegen de vastgoedprijzen ook in de stad tot historische hoogtes. Tussen 1998 en 2006 verdubbelde de prijs van een gemiddeld Brussels appartement. Tegen 2016 was die prijs al het driedubbele van wat je in 1998 betaalde. Ook de huurprijzen stegen in die periode fors meer dan de gezondheidsindex. Een gemiddeld armere bevolking moest hogere huurprijzen betalen. Net nu onze ecologische voetafdruk hoog op de agenda staat, wordt wonen in de stad, dicht bij het werk en de winkels, duurder dan wonen in de brede verkavelde rand, ver

van het werk en de shoppingcentra, waarheen gependeld wordt in vervuilende files. Intussen moet de stad met minder belastingsinkomsten meer sociale voorzieningen dekken voor een armere bevolking, terwijl ze nog steeds als regionaal centrum de culturele, sportieve, administratieve, logistieke en andere algemene voorzieningen voor haar hinterland moet bekostigen. De stad, Brussel in het bijzonder door onze staatsstructuur, blijkt fiscaal afgesneden van de solidariteit met haar rijk geworden rand. Want de fiscaal interessante randgemeenten van Brussel in Vlaams- en Waals-Brabant zijn fiscaal solidair met Vlaanderen en Wallonië, met respectievelijk Antwerpen en Gent, Luik en Charleroi, en niet met de hoofdstad waarvan ze in de brede Metropolitane Regio de buitenwijken vormen en waartoe ze cultureel, sociaal en economisch behoren.

Budget beheren, fiscaal hervormen

Hoe deze budgettaire wurggreep stoppen was de grootste uitdaging voor Brussel de afgelopen decennia. Maar fatalisme is gelukkig niets voor liberalen.

Vanaf begin jaren 2000 heeft Open Vld de begroting in evenwicht gehouden en de schuld verminderd door een efficiënt schuldbeheer van alle Brusselse entiteiten samen. Het fiscaal pact met de gemeenten heeft ook op lokaal vlak gezorgd voor een beter schuldbeheer en een controle op excessieve uitgaven. Ons liberaal gewestelijk budgettair beleid heeft ruimte gegeven aan gemeenten om de belastingsdruk te verlagen en in hun gemeente te investeren. Niet sexy als beleid, maar wel broodnodig voor een goed bestuur.

De belangrijkste verwezenlijking was de herfinanciering van Brussel bij de zesde staatshervorming van 2011. Deze oude eis hebben wij als liberalen eerst geobjectiveerd met de steun van academici. Vervolgens hebben we haar vooraan op de onderhandelingstafel gelegd én verwezenlijkt: dankzij deze herfinanciering ontvangt Brussel een compensatie voor de vele pendelaars die hun belastingen niet in Brussel betalen én extra middelen voor veiligheid en voor investeringen in mobiliteit. In totaal krijgt Brussel sinds 2012 elk jaar 461 miljoen extra.

Gelijktijdig hebben we de maatregelen vermenigvuldigd om Brussel fiscaal concurrentieel en aantrekkelijk te houden voor de eigen inwoners. Met succes:

In 2002 hebben we het kijk- en luistergeld afgeschaft.

In 2003 hebben we de registratierechten gevoelig verlaagd bij aankoop van de eigen woning en hebben we een voordeeltarief ingevoerd in de successie- en schenkingsrechten voor de gezinswoning.

In 2005 hebben we de roerende schenkingsrechten sterk verlaagd (de progressieve tarieven die opliepen tot 80% werden vervangen door een vlak tarief van 3% in rechte lijn en 7% voor alle anderen)

In 2007 hebben we de gewestbelasting gehalveerd naar 89 euro

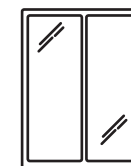
In 2014 hebben we de successierechten op de gezinswoning voor de langstlevende partner afgeschaft

In 2016 hebben we de gewestbelasting afgeschaft

In 2016 hebben we de onroerende schenkingsrechten gehalveerd en vereenvoudigd (er blijven nog slechts 2 tariefstructuren over: "de rechte lijn", waar behalve de kinderen, ook de echtgenoten en wettelijke samenwonende onder vallen, en de "andere personen")

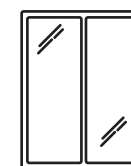
In 2017 hebben we de aanvullende agglomeratiebelasting van 1% op het belastbaar inkomen afgeschaft.

In 2017 hebben we de woonbonus (jaarlijkse fiscale aftrek op een lening) vervangen door een nog grotere en rechtstreekse korting op de registratierechten: op de eerste 175.000 euro dienen geen registratierechten te worden betaald op de aankoop van de eigen woning (dit is een effectieve besparing van 21.875 euro)

In 2018 verlagen we de gewestelijke opcentiemen op de personenbelasting met een bijkomende 0,5%. De Tijd meldde in mei 2018 dan ook dat het Brussels gewest als enige iets gedaan heeft met haar fiscale autonomie. Daardoor is de 'Brusselse personenbelasting voor het eerst de laagste van het land'

Een trend die gemeenten als Schaarbeek, Ukkel en Ganshoren, Etterbeek, Koelberg, Sint-Gillis en Evere volgen en versterken door op hun beurt de aanvullende gemeentelijke personenbelasting te verlagen.

Vanaf 2016 kennen we ook een *be home* premie toe van 120 euro aan alle eigenaar-bewoners in het Brussels Gewest die in mindering komt van de onroerende voorheffing. Een initiatief dat door gemeenten als Schaarbeek versterkt werd door zelf ook een bijkomende premie toe te kennen.

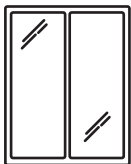

In 20 jaar tijd hebben we een fiscale trendbreuk gerealiseerd, die volgens professor fiscaliteit Michel Maus (VUB) ervoor zorgt dat Brussel vandaag 'het meest moderne stelsel der gewestbelastingen heeft'. Dit is een

heuse **stadskorting** die we, met de hulp van de herfinanciering, hebben gerealiseerd zonder aan het Brusselse begrotingsevenwicht te raken.

Tevreden belastingsbetalers

Een hype rond de stedelijke levensstijl en de fiscale gunstige maatregelen zijn essentieel, maar niet voldoende om belastingbetalers in de stad te houden. **Tevreden belastingbetalers** blijven! Het gewest en de gemeenten hebben fors geïnvesteerd. Eerst en vooral in de bouw en renovatie van scholen, maar ook in stedelijk levenscomfort, in steun bij de uitbouw van kinderopvang, in investeringen in mobiliteit (met vooraan snelle nieuwe tramlijnen en een nieuwe metrolijn, maar ook met de verfraaiing en beveiliging van alle metrostations), in een netwerk van fietspaden naar en door de stad, in de verfraaiing van onze parken; ...

Naast sociale woningbouw hebben we de laatste twee decennia meer aandacht geschonken aan de sociale mix in de stad: nieuwe projecten zijn kleinschaliger en voorzien koopwoningen voor middeninkomens, we hebben wonen boven winkels in de handelskernen aangemoedigd, we hebben het ombouwen van oude industriële panden tot lofts gefaciliteerd; we hebben via premies renovatie van woningen aangemoedigd; we hebben via goedkope leningen van het Woningfonds de eigendomsverwerving gestimuleerd, ook en vooral voor alleenstaanden.

Kiezen voor de stad, kiezen voor Brussel is nu een positieve keuze, fiscaal en qua levensstijl en -kwaliteit.

De komende jaren hopen we als liberalen samen met vertegenwoordigers van andere Belgische steden voor Brussel, Antwerpen, Gent, Luik, Charleroi en alle centrumsteden een federale stadskorting te bekommen die de gewestelijke inspanningen versterkt. Want stedelijk leven is een ecologische keuze.

Vanuit het Brussels gewest willen we ook de komende jaren de bijkomende budgettaire marges gebruiken om de fiscale inspanningen verder te zetten. We gaan resoluut voor een offensieve fiscale politiek:

- Verdere verlaging van de personenbelasting (via een vermindering van de gewestelijke opcentiemen)
- Verhoging van de registratiervrije som (abattement) op de aankoop van een eerste woning van 175.000 tot 225.000 euro

Hervorming van de successierechten, door het opsplitsen van het roerend en het onroerend vermogen bij de berekening van de successierechten; verder dienen de belastingschijven aangepast te worden aan de inflatie/stijgende levensduur.

Brussel moet niet enkel voor zijn inwoners, maar ook voor bedrijven aantrekkelijker zijn. Het fiscaal beleid moet erop gericht zijn starters financiële ademruimte te geven om economische activiteit en werkgelegenheid te creëren. We pleiten voor een verlaging van de m²-belasting voor bedrijven.

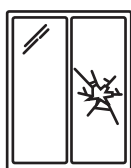
Vergroening van de verkeersbelasting in samenspraak met beide andere gewesten zodat niet bezit, maar gebruik van wagen belast wordt en elektrisch rijden beloofd;

Om de tevreden belastingbetaler in Brussel te houden, is niet enkel een aantrekkelijke fiscaliteit nodig; er moet ook voldoende kwalitatief woningaanbod zijn voor jonge gezinnen. Voor Open Vld moet er bij de geleidelijke ontwikkeling van de grondreserves (Josaphat, Schaarbeek vorming, ...) voldoende ruimte zijn voor privé-ontwikkeling en nieuwbouwwoningen met tuinen en ruime terrassen.

Om de nodige inspanningen eerlijker te verdelen moet er ook een betere en dwingendere samenwerking komen qua ontwikkeling van woongebieden en sociale huisvesting binnen de Brussels Metropolitan Region.

4. Onze taal, het Nederlands, in BXL

door René Coppens

Wat een kwarteeuw geleden nog ondenkbaar leek, is vandaag algemeen merkbaar in de stad, op de tram en metro, op café, in de winkels en op de werkvloer: er wordt opnieuw meer Nederlands gesproken in het dagelijks leven in Brussel.

Toen in de jaren '60, '70 en '80, en zelfs nog in de jaren '90 het Nederlands in Brussel steeds meer uit het straatbeeld verdween, was de eerste reflex van de Vlamingen in de hoofdstad om hun krachten te bundelen en samen een eigen netwerk van instellingen uit te bouwen: de gemeenschapscentra, scholen, bibliotheken, wijk- en jeugdhuizen, dienstencentra, theaters, etc. Eerst binnen de NCC (Nederlandse Cultuurcommissie), later de VGC (Vlaamse Gemeenschapscommissie). Belangrijk pionierswerk. Het netwerk staat er nog steeds.

Maar de demografische trend heeft het niet gekenterd. Vanwaar dan deze evolutie naar meer Nederlands het laatste decennium, tegen de trend in? Amper 5% van de Brusselaars groeit vandaag immers op in een ééntalig Nederlandstalig gezin, maar 25% van de Brusselaars spreekt vandaag Nederlands.

De reden is ongetwijfeld het hoger aanzien dat het Nederlands is gaan genieten op de arbeidsmarkt in België en in de Brussels Metropolitan Region de afgelopen jaren. Maar dat we dit in Brussel in zo'n sneltempo hebben opgepikt, heeft te maken met een bewust taalbeleid dat we met Open Vld de laatste twee decennia mee hebben bepaald in de hoofdstad: we hebben, tegen de paternalistische tendens in, [de omschakeling gemaakt van een beleid dat onze taal beschermt, naar een beleid dat onze taal promoot](#).

Het zoete cultuurflamingantisme

We hebben altijd geijverd voor de naleving van de taalwetgeving. Die blijft belangrijk. Maar voor Open Vld is het voortbestaan van het Nederlands in Brussel vooral afhankelijk van de openheid waarmee we onze taal met anderen delen. Wij noemen dit het Cultuurflamingantisme 2.0. Ook wel het 'zoete taalflamingantisme'. Het Nederlands zo breed mogelijk en positief verspreiden is voor ons dan ook een belangrijke opdracht van de VGC.

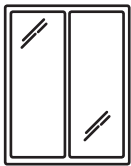
We hebben de voorbije twee decennia daarom de deuren van onze instellingen opengegooid voor de hele stad. Nederlands is in Brussel niet langer enkel de taal van de Vlaamse Brusselaars of Brusselse Vlamingen, maar van alle Brusselaars die het Nederlands gebruiken.

Het meest bekende voorbeeld van deze politiek van openheid zijn onze scholen (zie hoofdstuk onderwijs). Ondertussen gaat bijna 1 op 4 jongeren in Brussel in het Nederlands naar school.

Maar ook alle andere instellingen van de VGC zijn die trend gevolgd. Met de keuze van het n-logo om alle diensten van de VGC in Brussel aan te duiden, hebben we dit promotiebeleid zichtbaar en aantrekkelijk gemaakt in de stad.

Taalpromotie als antwoord op de klassieke taalproblemen, is een reflex geworden: op de crisis rond de ééntaligheid van de spoeddiensten in Brussel (en de klachten bij de Raad van Europa in 2003-2005) hebben we als VGC gereageerd door taallessen op maat van de spoeddiensten te organiseren, met succes in een groot aantal ziekenhuizen.

Het Nederlands in alle staten

Uit die ervaring zijn we taallessen op maat gaan aanbieden voor de horeca, handelszaken en andere doelgroepen. Het Huis van het Nederlands heeft in Brussel trouwens een bijkomende opdracht qua taalbeleid gekregen: publieke en private organisaties helpen om het Nederlands een haalbare en realistische plaats te geven binnen hun werking, hulp bij communicatie naar anderstaligen in Nederlandstalige instellingen, taalcoaching bij Brusselse opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven, ondersteuning van taalvaardigheid bij anderstalige studenten in samenwerking met alle Brusselse hogescholen en begeleiding van het taalbeleid van private bedrijven (op vraag van deze bedrijven, voor hun personeel).

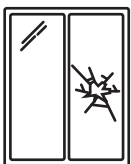
Het Huis van het Nederlands heeft in Brussel ook een specifieke opdracht qua taalpromotie meegekregen. Daarbij wordt niet enkel gekeken naar welke taalopleiding het best bij wie past, maar ook naar het netwerk en de kanalen waar de cursisten het Nederlands kunnen gebruiken: door deel te nemen aan sociaal-culturele activiteiten op maat of door hen vertrouwd te maken met Nederlandstalige media.

Dit promotiebeleid is ook het beleid dat we de komende jaren in Brussel willen verderzetten. We willen kwalitatief onderwijs aanbieden in deze stad, voor de stad en de regio er rond. We willen dat het aanbod van de VGC, qua opleidingen, welzijn, jeugd, cultuur, integratie, ... een sterk aanbod is voor de stad. We willen als Nederlandstaligen een sterke partner zijn in Brussel en België. Dit is de communautaire agenda van Open Vld-Brussel.

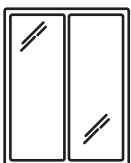
Als sluitstuk van dit beleid herhalen we het voorstel van René Coppens en Stefan Cornelis om de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) om te dopen tot Nederlandstalige Gemeenschapscommissie (NGC), zodat we samen met het n-logo tot een benaming komen die breder is, die Vlamingen én nieuwe Nederlandstaligen omvat, symbool staat voor ons complexloos, open, assertief en vooral positief gemeenschapsbeleid in het gewest.

5. Mobiliteit in BXL en daarbuiten

door Carla Dejonghe

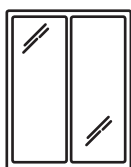

Brussel telt als economisch hart van ons land 690.000 arbeidsplaatsen. Van de 340.000 pendelaars uit Vlaanderen en Wallonië neemt 17% de trein (57.919 mensen). 190.000 van hen komen met de auto. Daarnaast zijn er nog zo'n 170.000 Brusselaars die de wagen nemen om op hun werk te geraken. Het grote aantal wagens op onze wegen toont aan dat er nog meer geïnvesteerd moet worden in snel en comfortabel openbaar vervoer dat alle delen van het gewest bedient; files versmachten zowel de Brusselse economie als de Brusselse luchtwegen!

Open Vld is een pro-openbaar vervoerpartij. In 2006 voerden we samen met de VUB het allereerste grootschalige onderzoek naar veiligheid en comfort op het Brusselse openbaar vervoer. Aan de hand daarvan formuleerden we aanbevelingen om de veiligheid op bus, tram en metro te verbeteren. We zorgden zo voor metropoortjes, meer camera's op het openbaar vervoer en meer veiligheidspersoneel op de perrons.

Het openbaar vervoer is verbeterd; er zijn grotere en comfortabelere trams en bussen. Tram-, bus- en ook metrohaltes zijn steeds beter bereikbaar voor mindervaliden, oudere mensen en mensen met kinderwagens. Ons openbaar vervoer is ook steeds meer complementair met de fiets.

Maar de belangrijkste inbreng van Open Vld was dat we de metro-uitbreiding terug op de politieke agenda plaatsten vanaf 2007. **Open Vld is namelijk een pro-metropartij.** Bussen en trams zijn fijnmazige vertakkingen van een openbaarvervoersnet waarvan de metro de ruggengraat vormt. Het oorspronkelijke plan uit de jaren '60, met een metro van Ukkel naar Evere door het centrum, **de Blauwe lijn** - de missing link ons openbaar vervoer- was van de politieke agenda verdwenen door metromoeheid als gevolg van de zware impact van de werken op de stad.

Het huidige netwerk kan de bijkomende vraag niet opvangen. Veel tramlijnen zitten aan hun maximumcapaciteit. Daarom heeft Open Vld van **de Blauwe Lijn**, van Ukkel naar Evere, een politieke eis gemaakt. De cijfers zijn immers duidelijk. Met een metro kan je 14.320 passagiers vervoeren per uur. Een lange tram vervoert maximaal 5.060 passagiers, een bus slechts 2.080... Met trams en bussen die op dit net aansluiten creëren we honderden nieuwe snelle verplaatsingsmogelijkheden in de stad. We verhogen zo de stedelijke levenskwaliteit en komen tegemoet aan de vraag van bedrijven waarvan het personeel steeds meer tijd verliest in het verkeer.

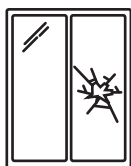

Open Vld eiste in 2008 de herfinanciering van Brussel om deze investeringen voor Brussel, haar inwoners en bedrijven te financieren. In 2009 bekwamen we een akkoord rond de uitbreiding van de metro, **de Blauwe lijn** naar Schaarbeek-Evere, naast een akkoord over de automatisering van de metro. In 2011 bekwamen we met de herfinanciering van het Brussels Gewest ook de financiering van de metro. De metrolijn, **de Blauwe lijn**, wordt nu gegraven! Ze zal klaar zijn tegen ten laatste 2028. Het belangrijkste is dat er snel verder gewerkt wordt aan de ruggengraat van ons openbaar vervoer. Nieuw aan te leggen metroverbindingen willen we nu al bestuderen.

Vergroening, vertechnologisering, vereenvoudiging

In tegenstelling tot veel andere partijen, is Open Vld geen anti-autopartij, al zijn we nooit blind geweest voor de uitdagingen waar de wagen de stad voor stelt. Daarom startten we in 2017 het proces voor een hervorming van de verkeersfiscaliteit, waarbij de eco-vriendelijkheid van wagens één van de voornaamste uitgangspunten is.

Files moeten verholpen worden door het autoverkeer te stroomlijnen. Sinds 2010 pleiten we voor groene golven en gesynchroniseerde verkeerslichten. Langzaam raken die geïnstalleerd. Wij willen de vlotte verkeersdoorstroming boosten en de nieuwe technologische mogelijkheden hiervoor aanwenden. We namen ook steeds onze verantwoordelijkheid op als er investeringen in infrastructuur nodig waren. Zo wist minister Vanhengel een financieringsplan te maken voor de zware renovatiekosten en het toekomstig onderhoud van de tunnels.

Naar schatting 30% van de files in de binnenstad wordt veroorzaakt door automobilisten op zoek naar parkeerplaats. Nochtans telt Brussel volgens Parking.Brussels 860.000 parkeerplaatsen die verdeeld zijn over straten, in kantoren en woningen en zo'n 25.000 in pendelparkings en parkeergebouwen. We ijverden voor een digitaal parkeergeleidingssysteem, dat in 2017 eindelijk geïnstalleerd werd. Voor pendelaars is een parkeerplaats buiten de stad echter nog beter. In 2010 stelde Open Vld dan ook een gevoelige verhoging van het aantal ontradingsparkings buiten de Brusselse ring voorop.

We blijven zoeken naar alternatieven voor de wagen, zoals de uitbouw van beter openbaar vervoer. Daarnaast lanceerde Carla Dejonghe in 2010 het 'woonbudget' als alternatief voor de bedrijfswagen. De cash-for-carregeling van de federale regering gaat intussen al in die richting. Duidelijk is wel dat de aard van de mobiliteit aan het veranderen is en dat we die opportuniteiten moeten grijpen. Open Vld pleitte steeds voor –letterlijk- vooruitgang; of het nu ging om deelwagens, een netwerk van laadpalen voor elektrische wagens, om extra parkeergelegenheid door winkel- en kantoorparkings 's avonds en 's nachts open te stellen of om open data te gebruiken om real time-verkeersinfo-apps mee te (laten) ontwikkelen.

Gewestgrenzen overstijgen, vervoersmaatschappijen overstijgen

Bij de staatshervorming van 2011 heeft Open Vld de oprichting van een Brusselse Hoofdstedelijke Gemeenschap (beter bekend als Brussels Metropolitan Region) bekomen bij wet. Deze stedelijke regio moet inhoud krijgen. Daar is politieke wil voor nodig. Mobiliteit is een testcase. Binnen die Brussels Metropolitan Region wil Open Vld dat de MIVB, De Lijn, De Tec en de NMBS samen de motor zijn van een geïntegreerde mobiliteitsaanpak.

De metro moet doorgetrokken worden tot in Vlaams-Brabant, naar de invalswegen met overstapparkings en de industrieterreinen (van Herman Debroux naar E311; van Schaarbeek-Evere naar enerzijds Neder-Over-Heembeek en de ring en anderzijds naar Diegem, Zaventem en de nationale luchthaven, ...). De Lijn en de MIVB moeten werk maken van het Brabantnet, de tramring rond Brussel en de lijnen vanuit Haacht via Diegem naar het centrum, vanuit Boom, Londerzeel, Meise langs de A12 naar Laken en Noord, de tram vanuit Dilbeek via Nijvelsesteenweg naar Weststation, ...).

De plannen worden door communautaire onwil en afkeer van de stad tegengehouden! Die onwil kost jobs. Terwijl ze nochtans dé alternatieven voor de files zijn. De NMBS moet haar Gewestelijk Expressnet sneller uitbouwen en de stations volledig integreren in het MIVB-netwerk. Bovendien moet het spoornetwerk van de NMBS meer dienst doen voor intra-Brusselse verplaatsingen. Ook de internationale mobiliteit naar Brussel en België moet in consensus binnen de Brussels Metropolitan Region evenwichtig en volwassen opgelost worden. De luchthaven van Zaventem is immers economisch belangrijk voor Brussel, Vlaams-Brabant en het hele land.

Door de kaart te trekken van de Metropolitan Regio en de verschillende openbare vervoersmaatschappijen concreet over de gewestgrenzen heen te laten samenwerken, willen we het verschil maken. Laat de technici erop los; laat hen werken aan een ééngemaakt tarief, éénvormige communicatie, gedeeld infrastructuurgebruik in de Brusselse Metropolitan zone. Laat ons het debat weghalen uit de communautaire rivaliteit.

Multimodaal de toekomst tegemoet

Een betere mobiliteit van en naar Brussel én binnen Brussel betekent ook investeren in fietsers en voetgangers. De doorbraak van de e-fiets is mogelijk een game changer. Het netwerk van fietssnelwegen moet verbeterd en uitgebreid worden, zoals we al sinds 2010 vragen. In Brussel-Stad kwam er dankzij Open Vld 26 kilometer fietspad bij en realiseerden we op vijf jaar tijd 575 nieuwe fietsrekken (+57%) en 27 nieuwe fietsboxen (+207%). Maar het moet nog beter. Het aantal fietsparkings in de stad en aan openbaar vervoershaltes moet nog uitgebreid worden en we willen ook een netwerk van fietsherstelplaatsen voorzien.

Een stad is in de eerste plaats een stad van voetgangers. De invoering van de voetgangerszone onder impuls van Open Vld stuitte op veel kritiek - sommige terecht, maar veel ook onterecht. Het was een moedige politie-

ke beslissing die een enorm deel van de stad teruggeeft aan voetgangers en fietsers. En het werd een leerproces voor de toekomst.

Maar hoe willen we de Brusselse mobiliteit in de toekomst vorm geven?

We gaan voor de afschaffing van de jaarlijkse verkeersbelasting en belasting op de inverkeersstelling, en kiezen voor een slim en budgetneutraal alternatief, waarbij autogebruikers niet meer belast worden op het bezit van een voertuig, maar op basis van waar, wanneer en hoeveel ze dat voertuig gebruiken.

De uitbreiding van het hybride of elektrisch aangedreven wagenpark, smart parkingapps, gedeeld autogebruik; het zijn evoluties die de Brusselse mobiliteit verbeteren. Deze kansen moeten we op korte termijn grijpen en ze niet, uit een conservatieve reflex, afwijzen.

De rijtijden van de treinen moeten volledig geïntegreerd worden in die van de MIVB. Hetzelfde geldt voor de communicatie van de verschillende OV-maatschappijen in Brussel; die moet uniform worden. De NMBS moet haar Brusselse verbindingen ook anders invullen, door de overbelaste Noord-Zuidverbinding deels te knippen; niet alle treinen moeten langs Brussel-Centraal! Een overstap van het ene grote station naar het andere via de metro moet het treinverkeer in de hoofdstad ontlasten en de kleinere NMBS-stations in Brussel opwaarderen.

De frequenties van de openbaar vervoersverbindingen naar en van de luchthaven moeten gevoelig versterkt worden. Om te voldoen aan de groeiende vraag naar internationale busverbindingen met Brussel moet er een internationale busterminal komen. Het station van Schaarbeek biedt, mits men er meer stoptreinen voorziet, hiervoor een optie.

Verkeersveiligheid is cruciaal. Brussel moet 'logische' en 'leesbare' kruispunten krijgen. Fiets- en voetgangersinfrastructuur moet daarvoor aangepast worden. In de binnenstad wordt de auto daarom een gast en voetgangers en fietsers leidend. Dit moet gepaard gaan met veiliger rijgedrag. We willen een rijbewijs met punten voor Brussel. In elk geval moet de stad zo inclusief mogelijk worden. Niet enkel voetgangers en fietsers moeten zich vlot en veilig door Brussel kunnen bewegen, ook minder mobiele.

6. Cultuur als creatieve basis voor BXL

door Sven Gatz

De creatieve cultuurhoofdstad

Het culturele en creatieve leven zorgt in de stad voor tal van maatschappelijke baten: uitingen van cultuur brengen de inwoners vreugde en plezier. Wie eraan deelneemt als toeschouwer ervaart gevoelens van samenhorigheid en solidariteit. Het publiek geniet en smaakt allerlei gewenste sensaties als ontroering, spanning, blijdschap of trots. En die gevoelens zijn misschien nog sterker bij de makers van of medewerkers aan culturele en creatieve producties of realisaties. Bovendien brengen cultuur en creativiteit sociale emancipatie en ontwikkeling bij iedereen die ervan leert genieten.

Ook economisch worden steden sterker van cultuur en creativiteit. Cultuur heeft een economisch multiplicatoreffect dat er volgens studies voor zorgt dat elke euro die naar cultuur stroomt, anderhalve tot drie euro oplevert, via ticket- of andere verkoop, sponsoring, subsidies, directe tewerkstelling en uitgaven voor werking of organisatie. Investeren in cultuur is dus belangrijk. Aanvullend zorgden we ook voor de blijvende verankering in Brussel van één van 's lands voornaamste cultuurverspreiders door de VRT vernieuwde groeikansen te

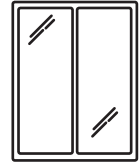
bieden aan de Reyerssite. De kruisbestuiving met de nieuwe Brusselse Mediahub, gedragen door de VUB, de mediasector en de overheid verstevigt Brussels positie als veruit grootste mediastad van dit land en zorgt voor een verdere integratie van media, cultuur en ondernemerschap in de hoofdstad.

Brussel, Vlaamse cultuurhoofdstad

Brussel telt heel wat gerenommeerde cultuurhuizen waarin de Vlaamse overheid de voorbije jaren flink heeft geïnvesteerd, dankzij onze minister van Cultuur Sven Gatz. Denk maar aan de Vlaamse kunstinstituten als de AB en Brussels Philharmonic en de grote cultuurhuizen die we subsidiëren als de KVS, Flagey, Kaaitheater, de Beursschouwburg, Bronks, Parts...

Pakweg twee decennia geleden waren het nog vuurtorens van de Vlaamse aanwezigheid in Brussel, de stenen voorposten en hoge podia van de Nederlandstalige cultuur voor onze hoofdstad en ver daarbuiten.

Vandaag zijn onze grote cultuurhuizen volwaardige partners in een divers Brussels cultuurleven, die voeling hebben met de buurt waarin ze zijn gelegen en samenwerken met de toonaangevende cultuurhuizen van de Franse Gemeenschap, zoals Théâtre National, les Brigittines, Botanique, en zo meer.

Daar bovenop telt Brussel nog de federale culturele instellingen, Bozar (het Paleis voor Schone Kunsten), het Nationaal Orkest van België en de Koninklijke Muntchouwburg, en de verschillende federale musea en wetenschappelijke instellingen (zoals: Jubelparkmuseum, Muziek-instrumentenmuseum, Koninklijke Musea voor Schone Kunsten, het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij, Koninklijke Bibliotheek,...) die de voorbije jaren in verval zijn geraakt en dringend nood hebben aan restauratie en nieuwe impulsen.

Open Vld heeft de verloederding van het Chinees Paviljoen, de Japanse Toren of de Musea voor Kunst en Geschiedenis al aangeklaagd. Dankzij de aanklacht van Carla Dejonghe is het Paviljoen voor de Menselijke Driften dat totaal in verval was en ontoegankelijk zelfs, al in ere hersteld en terug geopend. Daarom ijveren we voor een revitalisering van deze federale culturele en cultuurverwante instellingen in Brussel die een ruim toeristisch publiek kunnen aanspreken. Die verwaarlozing geeft een erg negatief beeld van onze hoofdstad. Deze musea bepalen zoals zovele gereputeerde musea in andere hoofdsteden immers niet alleen het imago van een stad, maar ook van een land. Ze zijn daardoor vandaag een gemiste kans op een toeristische uitstraling met economische en ook internationale politieke baten!

Daaronder ligt een vruchtbare tweede cultuurlaag van de 22 gemeenschapscentra van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), één in elke Brusselse gemeente en naast Brussel-stad ook nog centra in Haren, Neder-over-Heembeek en Laken. Ook die gemeenschapscentra hebben de voorbije jaren een evolutie ondergaan van ontmoetingsplaats voor de lokale Vlaams-Brusselse gemeenschap tot wijkcentra die openstaan voor iedereen uit de buurt.

Brussel, internationale cultuurhoofdstad

Het door de Vlaamse overheid ondersteunde cultuurleven in Brussel draagt bij aan de internationale uitstraling van onze hoofdstad. Denk maar aan de recente Excellence Award van de AB of de uitstraling voor de hedendaagse dans op wereldvlak van Rosas en de dansschool Parts. Maar ook andere musea, kunstenhuizen en artiesten, van de oude Brueghel en wat jongere Magritte tot modernere toppers als wijlen Toots Thielemans en levende toppers als Arno of Arne Quinze, ... maken van onze stad voor culturo's a place to be. Brussel werd in 2015 in de New York Times bewierookt als het nieuwe Berlijn: een labo van creativiteit dankzij artiesten, architecten, galerijen, originele horeca-uitbaters of modemakers die op hun beurt van overal creatieve zielen aantrekken in een kader vol historiek en in een schitterende architectuur die alle bloeiperioden van de stad in herinnering brengt. Deze status van culturele hoogvlieger voor de hele wereld moeten we in Brussel behouden, versterken en verder uitbouwen.

Met de ontwikkeling van het oude Citroëngebouw tot een museum voor hedendaagse kunst neemt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een bijkomend initiatief, met de volle steun van onze minister Guy Vanhengel. De renovatie en ontwikkeling van dit industriële gebouw van 30.000 m² biedt een unieke opportuniteit om het karkas van een vergaan verleden een hedendaags, nieuw artistiek leven in te pompen. Dat zal gebeuren via een samenwerking met het Parijse Centre Pompidou maar ook via de intrede van een jonge kunstscène, met dans en muziek en beeldende kunsten uit de fine fleur van de Brusselse kunst- en cultuurhuizen en met de steun van de toonaangevende architectuurinstellingen van de twee gemeenschappen uit Brussel. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap wil Sven Gatz daarin met tijdelijke programmaties mee investeren.

Ook de plannen om van het Beursgebouw een centrum te maken waarin onze biercultuur, die onlangs werd erkend tot Unesco-werelderfgoed, uitgebouwd wordt tot een visitekaartje van internationale allure, verdient de steun van Open Vld. Sven Gatz trekt al sinds 2006, nog voor hij directeur was bij de Belgische brouwers dus, aan die kar. Hopelijk kunnen de verbouwingen van de Beurs tot "Belgian Beer World" na de zomer van start gaan.

Een van de evidente maatregelen die zich opdrongen en die we volop in uitvoering aan het brengen zijn, is de gezamenlijke cultuurcommunicatie van alle relevante culturele actoren in Brussel, of ze nu Nederlands- of Franstalig zijn. Die communicatie is immers bestemd voor alle inwoners en bezoekers van Brussel. Als je als stad een internationaal publiek wil aanspreken, moet dat publiek ook op één centraal platform of medium en in de taal die elke bezoeker begrijpt, informatie kunnen krijgen over wat er waar en wanneer te beleven is.

Brussel is kunst en cultuur

Hoe willen we in de toekomst het culturele en creatieve Brussel verder ontwikkelen?

We investeren verder in de internationalisering van onze stad als toonaangevend hedendaags artistiek labo en state of the art-kunstenstad met een rijke historische traditie.

We betrekken expats meer en beter binnen de culturele cirkels van Brussel, zowel via de programmatie als door sterker op die doelgroep te focussen.

We pleiten voor het voorzien in de nodige budgettaire middelen voor de federale culturele instellingen en musea om deze opnieuw uit te bouwen tot visitekaartjes van de stad en het land en iveren daarbij voor het medebeheer van het gewest in deze instellingen. Tussen de gemeenschappen streven we naar nog meer samenwerking.

We ontwikkelen buiten de Vijfhoek de prachtige cultuuruitingen, musea en artistieke must-sees die tot vandaag onderbelicht zijn gebleven, zowel voor de inwoners van Brussel als voor de toeristen van buiten Brussel. Denk bijvoorbeeld aan het de Chocolate Village en de Basiliek van Koekelberg, het grootste art deco-gebouw ter wereld, het schitterende Museum van Elsene, Wiels, het Hortahuis, het Mima, de Japanse Toren,... Die ontwikkeling van minder centraal gelegen bezienswaardigheden versterkt onze stad voor nichetoeristen, voor toeristen die een tweede keer Brussel willen bezoeken en voor de eigen inwoners.

We werken met alle in Brussel betrokken overheden aan de ontwikkeling van een Museumpas.

We bevorderen cultuureducatie bij jongeren en kinderen, via het onderwijs, via de buitenschoolse activiteiten en door hen een plaats te geven binnen grote projecten zoals Kanal.

We blazen de gemeenschapscentra nieuw leven in, met meer activiteiten buiten hun muren, (Bar Eliza, SuperVlieg/SuperMouche, Plazey etc.) en door hen meer in te laten zetten op de lokale helden in de gemeenten. We laten beroepsmensen vanuit de gemeenschapscentra projecten opzetten met de buurtbewoners uit jeugthuizen, verenigingen, scholen, etc. om iets te presenteren in een grote culturele instelling. En we geven buurt-

bewoners de kans om gratis podiumkunstenaars in te huren bij hun thuis, in hun wijk of in een buurtcentrum. We voeren een idee van Arne Quinze uit om langs de Kleine Ring op goedgelegen plaatsen landmarks van beeldende kunst te plaatsen.

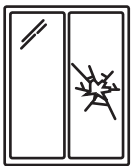
We voeren de aanbeveling uit het Burgerkabinet Cultuur uit om een burgerbudget voor Cultuur in Brussel in te voeren bij zoveel mogelijk cultuurhuizen.

7. Brussel doen blinken

door Els Ampe

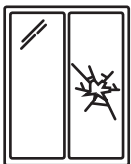
Brussel doen blinken, daar zet Open Vld zijn schouders onder. We doen dat omdat netheid en aantrekkelijkheid hand in hand gaan met economische welvaart. Een nette stad is een aantrekkelijke stad voor bewoners en ondernemers. Fiere inwoners zorgen automatisch voor nette straten: ze sluikestorten niet. Fiere burgers durven anderen op hun foutief gedrag wijzen. Dat heet burgerschap. Het gebrek aan netheid staat traditioneel hoog op het lijstje van dingen waarvan de Brusselse burger wakker ligt. Daarom is een nette straat de beste promotie bij inwoners, toeristen en pendelaars.

Gebroken ramen herstellen

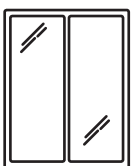
De theorie van het gebroken raam stelt dat een gebrek aan netheid op zijn beurt andere problemen aantrekt. Het is een oproep aan de overheid om de openbare ruimte te onderhouden en proper te houden. Die openbare ruimte is in Brussel niet altijd even kwalitatief; met de verzakte voetpaden her en der als concreet voorbeeld. De overheid is verantwoordelijk voor goed onderhouden publieke infrastructuur. Het gebrek daaraan veroorzaakt mede onburgerlijk gedrag. Net als in het hoofdstuk tolerantie en Veiligheid van Lionel Bagart, pleiten we er hier voor dat de lokale stakeholders uit de wijk, inwoners, handelaars, bedrijven, verenigingen signalen van verloedering doorgeven zodat de lokale overheid snel kan ingrijpen. Ook een hervormde dienst stadswachten heeft de taak om tekenen van verloedering en van gebrek aan respect voor de openbare ruimte aan te kaarten en door te geven.

Een vuile straat wekt de indruk van verloedering en doet het onveiligheidsgevoel toenemen. Daardoor trekken mensen weg naar betere oorden. Netheid betekent preventie. In een propere straat ben je minder geneigd om 's nachts je oude zetel te dumpen of op weg naar het werk je sigarettenpeuk weg te gooien. Zien sluikestorten doet sluikestorten. Dat is nefast voor de leefbaarheid, zowel voor de lokale handelaar als de buurtbewoner. Zo'n besmeurd imago kan de hoofdstad van Europa zich simpelweg niet veroorloven.

Netheid maakt onlosmakelijk deel uit van het gevoerde beleid op het vlak van economie, toerisme en veiligheid. Zo zou het moeten zijn, maar er is nog werk aan de winkel. Ondanks de massale aanwervingen van straatvegers bij Net Brussel, overheerst de perceptie dat Brussel smerig was, is en blijft. Ondanks jarenlange preventiecampagnes blijven hardleerse medemensen op nog te veel plekken in Brussel hun vuilnis liever naast de vuilnisbak kieperen.

Nieuwe elans creëren

Het kan ook anders. Dat bewijst de opwaardering van het Brusselse stadscentrum, waar de situatie decennialang problematisch was. De combinatie van verloederde straten, megalomane shoppingcentra in de rand en de opkomende e-commerce, betekende bijna de doodsteek voor de lokale handelaars. Mensen lieten de winkels in het hart van de stad links liggen. Intussen ondergaat het hart van de stad echter een heuse metamorfose. De verkeersvrije zone verandert het paradigma van de stad, net zoals de aanleg van de brede boulevards in het

centrum de stad veranderde toen de Zenne meer dan 150 jaar geleden werd overweld. De voetgangerszone is meer dan verdubbeld tot 45 hectare. Over het Beursplein denderen geen auto's meer. Er is plaats voor ontmoeting en beleving dankzij het werk van Open Vld. En dat levert ook nieuwe economische impulsen op.

Hoe willen we ervoor zorgen dat het centrum, en bij uitbreiding heel Brussel, niet alleen een mooie zwaan wordt, maar dat ook blijft? Welke liberale accenten willen we leggen, zowel op korte als op langere termijn? We hanteren de aanpak van de wortel en de stok: investeren, sensibiliseren, maar ook sanctioneren.

De stok is het lik-op-stukbeleid waar Open Vld voor staat, vroeger en nu. Als een metrostation elk uur wordt schoongemaakt, is een gebrek aan netheid nooit het eerste probleem. Het maakt deel uit van een sluimerende kwestie. Ja, je kan op elke hoek een vuilnisbak plaatsen, maar het onderliggende probleem is dat sommige gebruikers van de stad geen respect hebben voor de openbare ruimte en de medeburger. Hoewel het om een minderheid gaat, verpest hun negatieve houding het voor iedereen.

Er bestaan geen duizend manieren om respect voor de openbare ruimte af te dwingen. Enkel een volgehouden beleid waarbij preventie en repressie op dezelfde hoogte staan. Mensen moeten hun wandaden in hun portefeuille voelen. Taakstraffen voor sluikestorters zijn een effectieve manier om burgers met hun gedrag te confronteren. Wie een blikje op straat gooit, raapt er honderd op. Wie kilo's bouwafval op de stoep achterlaat, werkt een dag mee met de schoonmaakploeg. Kuisstraffen opleggen, betekent dat alle schakels in de keten hun werk moeten doen en nauwer moeten samenwerken, ook justitie. De federale wetgever moet het mogelijk maken dat beëdigde GAS-ambtenaren naast GAS-boetes ook taakstraffen voor sluikestorten kunnen opleggen. Alleen zo corrigeren we slecht en asociaal gedrag.

Het kan ook op een positieve manier, door het engagement van de burger te stimuleren. Twee concrete voorbeelden:

- Wie sluikeafval verzamelt en in het containerpark binnenbrengt, wordt financieel beloond
- We organiseren in 'vuile' buurten een wedstrijd 'De Properste Straat'. Daarbij houden de inwoners zelf een oogje in het zeil. Kortom, bovenop wat de overheid al doet, doen burgers zélf ook een inspanning en vegen bvb. hun straat schoon zoals bij de wedstrijd 'Bloemen in de stad'. Die wedstrijd zet mensen aan om de straatgevels te versieren en voorbijgangers een aangener gevoel te geven.

Ten tweede moeten we durven nadenken over het verder uitbesteden van taken die nu worden uitgevoerd door de openbare netheidsdiensten. Volgens zij die Net Brussel als een sociale tewerkstellingsmachine beschouwen is dat een taboe. Net zoals het blijkbaar taboe is om met duidelijke cijfers over de output van de afvaldiensten te komen. Elk jaar tijdens de parlementaire begrotingsbesprekingen krijgen we van de bevoegde staatssecretaris te horen dat er honderd of tweehonderd extra straatvegers nodig zijn. Met de bijhorende toename in werkmiddelen. Maar wat levert dat concreet op voor de netheid in onze straten? De privésector kan bepaalde taken uitvoeren op een manier die efficiënter is en goedkoper voor de belastingbetaler, bijvoorbeeld afvalophaling.

Het is tijd voor een andere rol voor Net Brussel. Er moet meer ruimte zijn voor innovatieve afvaloplossingen, bijvoorbeeld een nachtelijke afvalophaling of vuilnisbakken voorzien van slimme sensoren die de diensten verwittigen wanneer de vuilnisbak bijna gevuld is. We stellen de afvalophaling bij elke deur in vraag. Het is efficiënter om straat per straat na te gaan wat de beste manier is: aparte containers of de deur-aan-deur-ophaling. Open data en performantiematrixen zorgen voor efficiëntiewinsten. In de circulaire economie staat afval synoniem voor grondstof en niet langer als eindpunt in de waardeketen. Ook het sorteren moet herbekeken worden. Moet dat thuis gebeuren of zijn sorteermachines in afvalcentra efficiënter?

8. Brussel onderwijzen

door Guy Vanhengel

De vrije schoolkeuze is een fundamenteel recht. En Open Vld is niet enkel dé absolute onderwijspartij, maar uiteraard ook de partij van de vrije keuze. De vraag naar Nederlandstalig onderwijs in Brussel overstijgt nog steeds het aanbod. Dat heeft zowel te maken met de demografische groei als met de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. De druk, die in het basisonderwijs al geruime tijd voelbaar is, zet zich door in het secundair onderwijs, aangezien steeds meer leerlingen uit het lager onderwijs doorstromen naar een secundaire school in Brussel.

Al in 2000 werd door minister Vanhengel het Begrotingsfonds Onderwijsinstellingen opgericht (gewijzigd in 2001 en 2002), waardoor het investeringsritme in de schoolinfrastructuur in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel aanzienlijk werd verhoogd. Naast de renovatie van de eigen VGC-onderwijsinstellingen, werd dit fonds ook gebruikt voor de infrastructuurnoden van de andere netten.

In 2009-2010 schakelden we een versnelling hoger, aangezien alle cijfers uitwezen dat de capaciteit van het basisonderwijs de vraag naar Nederlandstalig basisonderwijs niet meer kon volgen. Vanaf dan werd zeer gericht gewerkt aan de uitbreiding van het aantal plaatsen, eerst via een inbreidingsronde en daarna via volwaardige capaciteitsuitbreiding.

Op hetzelfde ogenblik is Brussel ook met afstand de grootste studentenstad van ons land. Zo'n 90.000 studenten zijn ingeschreven in het universitair en hoger onderwijs in Brussel, verdeeld over een dertigtal instellingen. Bijna 35.000 studenten zitten op kot in Brussel. Brussel telt drie universitaire hospitalen die een belangrijke bron van tewerkstelling zijn. Onze hoger onderwijsinstellingen leiden hoogopgeleide werknemers op voor de Brusselse en Belgische arbeidsmarkt; zij zijn een belangrijke bron van onderzoek en innovatie, zowel in de privé- als publieke sector.

We stampten ter ondersteuning BriK uit de grond, een Nederlandstalige organisatie die over de instellingen heen (Vlaanderen, VGC, VUB, Erasmushogeschool, Odisee, Luca - School of Arts) een beleid naar Nederlandstalige studenten ontplooidde, op vlak van huisvesting, mobiliteit, studentenleven en promotie van het studeren in Brussel.

Realisaties

Een overzicht van de investeringen, door de VGC onder impuls van collegevoorzitter Vanhengel, in schoolinfrastructuur sinds 2002

	miljoen euro
schoolinfrastructuur	230
Projecten	18
eigen onderwijsinstellingen VGC	93
hoger onderwijs en opleiding	6
TOTAAL	347

Gezien de nood aan bijkomend secundair onderwijs, werden publiek-private samenwerkingen aangegaan om grote campussen voor het secundair onderwijs te bouwen, al dan niet met basisonderwijs, tienerschool, kinderdagverblijf en andere gemeenschapsvoorzieningen. Campus Comenius in Koekelberg, campus Gallait in Schaarbeek en Campus Saint-Michel in Molenbeek staan momenteel in de steigers. Als ze afgewerkt zijn, zullen ze een lokale leemte in onderwijscapaciteit vullen.

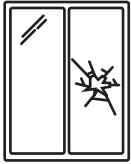
We kozen steeds voor een 'open beleid' over de verschillende onderwijsnetten heen en met een zo goed mogelijke spreiding van projecten over het grondgebied van het Brussels Gewest, in functie van capaciteitsnoden en opportuniteiten. Dankzij al deze dossiers en die investeringsdossiers van de Vlaamse Gemeenschap, zal in vergelijking met 2009-2010 de capaciteit van het basisonderwijs gestegen zijn met 9.500 plaatsen en die van het secundair onderwijs met 4.050.

In het schooljaar 2015-2016 tellen het Franstalig en Nederlandstalig onderwijs in het Brussels Gewest 251.240 leerlingen in het basis- en secundair onderwijs. Tegen het schooljaar 2024-2025 zal dit opgelopen zijn tot 285.742 leerlingen, waarbij de grootste groei zich in het secundair onderwijs zal voordoen. Het succes van het Nederlandstalig onderwijs blijft aanhouden. Daardoor blijft de vraag naar Nederlandstalig onderwijs groeien, zelfs al wordt de capaciteit van het kleuter-, lager en secundair onderwijs met elk nieuw gerealiseerd project groter. Het is daarom belangrijk dat we blijven investeren in capaciteitsuitbreiding.

Aangezien de infrastructuur van een school een grote impact heeft op de onderwijskwaliteit en het welbevinden van leerlingen en leerkrachtenteams, willen we ook blijven investeren in het verbeteren van de onderwijsinfrastructuur op pedagogisch, energetisch en esthetisch vlak.

Gewoon en butengewoon onderwijs in Brussel	2009-2010		2015-2016		Vershil 2010 versus 2016	Groei in % tussen 2010 en 2016
Kleuteronderwijs	54.013		59.719			
Franstalig	42.393	78,49%	46.881	78,50%	4.488	10,59%
Nederlandstalig	11.620	21.51%	12.838	21.50%	1.218	10,49%
Lager Onderwijs	85.135		96.370			
Franstalig	70.476	82,78%	78.721	81,69%	8.245	11,70%
Nederlandstalig	14.659	17,22%	17.649	18,31%	2.990	20,40%
Secundair onderwijs	88.911		95.151			
Franstalig	75.549	84,97%	80.157	84,24%	4.608	6,10%
Nederlandstalig	13.362	15,03%	14.994	15,76%	1.632	12,21%
Totaal Franstalig	188.418	86,62%	205.759	81,90%	17.341	9,20%
Totaal Nederlandstalig	39.641	17,38%	45.481	18,10%	5.840	14,73%
Totaal	228.059		251.240			

Leerkrachten in Brussel

Kwaliteitsvol onderwijs steunt op gemotiveerde, bekwame leraren. Maar schoolteams worden vaak geconfronteerd met een tekort aan leerkrachten, met leerkrachten met beperkte ervaring of met een volledig andere achtergrond dan de leerlingen in de klas. Ondersteuning van leerkrachten en directies is essentieel, net als het aantrekken van voldoende, competent en gemotiveerd personeel.

De komende jaren is een uitbreiding van het lerarenkorps noodzakelijk. Een toename van de onderwijscapaciteit in het basis- en secundair onderwijs betekent dat er extra leerkrachten nodig zijn om les te geven. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is er dus bij gebaat dat huidige en toekomstige leerkrachten in Brussel les komen én blijven geven.

Op onze vraag maakten de ULB, FUSL, UCL en VUB in 2016 een analyse van de nood aan leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel voor het schooljaar 2019-2020. Zij berekenden dat er tegen 2020 in totaal ongeveer 250 voltijdse leerkrachten extra nodig zullen zijn. De voorspelde tekorten liggen vooral in het lager en secundair onderwijs.

Beginnende leerkrachten moeten hun plek vinden in Brussel. (Het is overigens opvallend dat de leerkrachten die na vijf jaar nog steeds in Brussel lesgeven, trouwer blijven aan het lesgeven in Brussel, dan in de rest van Vlaanderen.) Om daarop in te spelen en het beroep aantrekkelijker te maken, creëerden we in 2008 het Onderwijscentrum Brussel. Dat zorgt onder meer voor startbegeleiding van beginnende leerkrachten en ondersteuning van schoolteams in het Nederlandstalig onderwijs. Intussen is hun expertiseopbouw al dermate sterk ontwikkeld, dat ze als voorbeeld voor binnen- en buitenlandse stedelijke onderwijsactoren dienen.

Daarnaast lanceerden we verschillende campagnes 'Lesgeven in Brussel'; campagnes die het lesgeven in Brussel promoten bij verschillende doelgroepen zoals leerlingen secundair onderwijs, studenten lerarenopleiding, of leraren die reeds in Brussel lesgeven. In het academiejaar 2017-2018 zetten we tenslotte een tweetalige lerarenopleiding op poten om een basis te vormen voor goed meertalig Brussels onderwijs in samenwerking met de Vlaamse en Franse Gemeenschap.

Onderwijsondersteuning in Brussel

Als liberale partij hebben we een beleid ontwikkeld dat alle leerlingen van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel toelaat sleutelcompetenties te verwerven om hun onderwijs- en maatschappelijke slaagkansen te maximaliseren. Het gaat over samenwerken, sociale en culturele vaardigheden, kritisch denken, communiceren, digitale geletterdheid, probleemoplossingsvaardigheden, creativiteit en zelfregulering.

Om dit te realiseren werkten we via:

-doelgerichte werkingen (school, brede school, speelpleinen,...) met sterke medewerkers (directies, leraren, begeleiders, coördinatoren,...) in een krachtige leer- en leefomgeving met het oog op maximale leer- en ontwikkelingskansen voor alle kinderen en jongeren in Brussel.

-het creëren van maximale ontwikkelingskansen voor kinderen en jongeren. Aandacht voor kwalificatie alleen is onvoldoende. Kinderen en jongeren moeten hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen; ze moeten leren wie ze zijn en wie ze willen worden; ze moeten leren leven in een onvoorspelbare en veranderende omgeving; ze moeten leren samenleven in diversiteit; ze moeten de sleutelcompetenties ontwikkelen die ze nodig hebben in de maatschappij van de 21ste eeuw!

-een versterking van de pedagogische slagkracht van de school en de leerkrachten, zowel op het vlak van technische en technologische uitrusting en pedagogisch lesmateriaal als op het vlak van educatieve activiteiten en projecten.

-een structurele aanpak in de strijd tegen spijbelen en tegen de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs en het verhogen van het welbevinden op school.

Ambitie

In de toekomst wil Open Vld haar inspanningen verder zetten, door de instroom in de Nederlandstalige lerarenopleidingen in Brussel te bevorderen, in het bijzonder vanuit het Nederlandstalig secundair onderwijs in Brussel en via de zij-instromers. De uitstroom uit de lerarenopleidingen in Brussel willen we tegengaan en de doorstroom uit de lerarenopleidingen in Brussel richting lesgeven in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel aanzwengelen. We willen nog inspanningen leveren om leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te behouden.

We willen onverminderd verder inzetten op de ondersteuning van scholen, brede scholen en speelpleinen (coaching, vorming, aanbod van materialen) met blijvende aandacht voor Brusselspecifieke zaken zoals meertaligheid, armoede en met versterkte inzet voor het secundair onderwijs. Ook de ondersteuning van de pedagogiek van scholen moet worden verdergezet, door de subsidiëring van educatieve initiatieven van scholen, van aanbieders van educatieve initiatieven, de technische uitrusting van technische- en beroepsrichtingen en STEM-richtingen.

Open Vld wil extra aandacht besteden aan de overgangen in het onderwijssysteem, omdat die voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren belangrijke breukmomenten zijn: van de kinderopvang of de opvoeding thuis naar de kleuterschool, van de kleuter- naar de lagere school en van de lagere school naar het secundair onderwijs.

We willen ook meer aandacht voor de ontwikkeling van niet-cognitieve vaardigheden bij Brusselse kinderen en jongeren: inzetten op de ontwikkeling van sleutelcompetenties, uitbreiden van de werking breed en levenslang leren en het stimuleren van een dialoog tussen school, ouders en leerlingen om te groeien in gezamenlijke doelgerichtheid.

Om werkende of werkzoekende ouders te helpen, moeten we ook meer inzetten op kwaliteitsvolle naschoolse opvang. Gezien het belang van breed leren, is een hervorming van de huidige bredeschoolwerking noodzakelijk. Het is de bedoeling dat alle kinderen van het aanbod en de ontwikkelingskansen Brede School kunnen genieten, waarbij elk kind of jongere de kans krijgt op te groeien in een brede leer- en leefomgeving. De huisvesting van culturele en welzijnspartners op de schoolsites, moet onderzocht worden.

Onderwijs heeft ook nood aan innovatie. Met de specifiek Brusselse en stedelijk context in het achterhoofd, wil Open Vld verder inzetten op de uitrol van de Tienerscholen en het stimuleren van meertalig onderwijs, met aandacht voor het Frans bij leerkrachten en niet-Franstalige leerlingen. We willen vooral ook 'Brusselaars maken'; leerlingen, scholen en ouders moeten worden gestimuleerd om mee te stappen in een pedagogiek die actieve meertaligheid en burgerschapszin vooropstelt.

In een kosmopolitische stad en internationaal beslissingscentrum (EU, NAVO) is meertaligheid een belangrijke economische troef. Onderwijs is belangrijk om die meertaligheid blijvend te stimuleren. We moeten daarbij niet enkel focussen op de grote West-Europese talen, maar ook meer en meer op andere wereldtalen zoals Russisch, Chinees, Arabisch, Japans, ... Zo kunnen we op lange termijn onze rol als internationaal beslissingscentrum verankeren.